

Lietuvos gyventojų požiūris į teisėsaugos institucijas ir viešojo saugumo būklės vertinimas

Dr. Eglė Vileikienė

Vidaus reikalų ministerijos
Viešojo saugumo politikos departamento
vyriausioji specialistė

**Policijos departamentas prie VRM
2012.12.19**

Tyrimo metodika

- Reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa VRM ir Policijos departamento prie VRM užsakymu buvo atlikta 2012 m. rugpjūčio 9 – spalio 8 d. Pagal parengtą klausimyną apklausą atliko „Baltijos tyrimai”.
- Visose Lietuvos savivaldybėse individualių interviu būdu buvo apklausti 15-74 m. gyventojai (atlikti 3022 interviu).
- Buvo panaudota daugiapakopė tikimybinė atranka. Respondentų atranka parengta taip, kad kiekvienas Lietuvos gyventojas turėtų vienodą tikimybę būti apklaustas.
- Tyrimo rezultatų statistinė paklaida neviršija 1,8 proc. esant 95 proc. patikimumui.
- 2012 m. apklausos rezultatai lyginami su ankstesnių apklausų duomenimis.

Ankstesnių gyventojų apklausų duomenys

2011 m. apklausos rezultatai lyginami su ankstesnių apklausų duomenimis

Metai	Apklausta gyventojų	Apklausos rūšis
1997	1020	Anketavimas
2005	1002	Individualus interviu
2006	2003	Individualus interviu
2007	1004	Individualus interviu
2008	1006	Individualus interviu
2009	1004	Individualus interviu
2010	1004	Individualus interviu
2011	3004	Individualus interviu

Pagrindiniai tyrimo klausimai

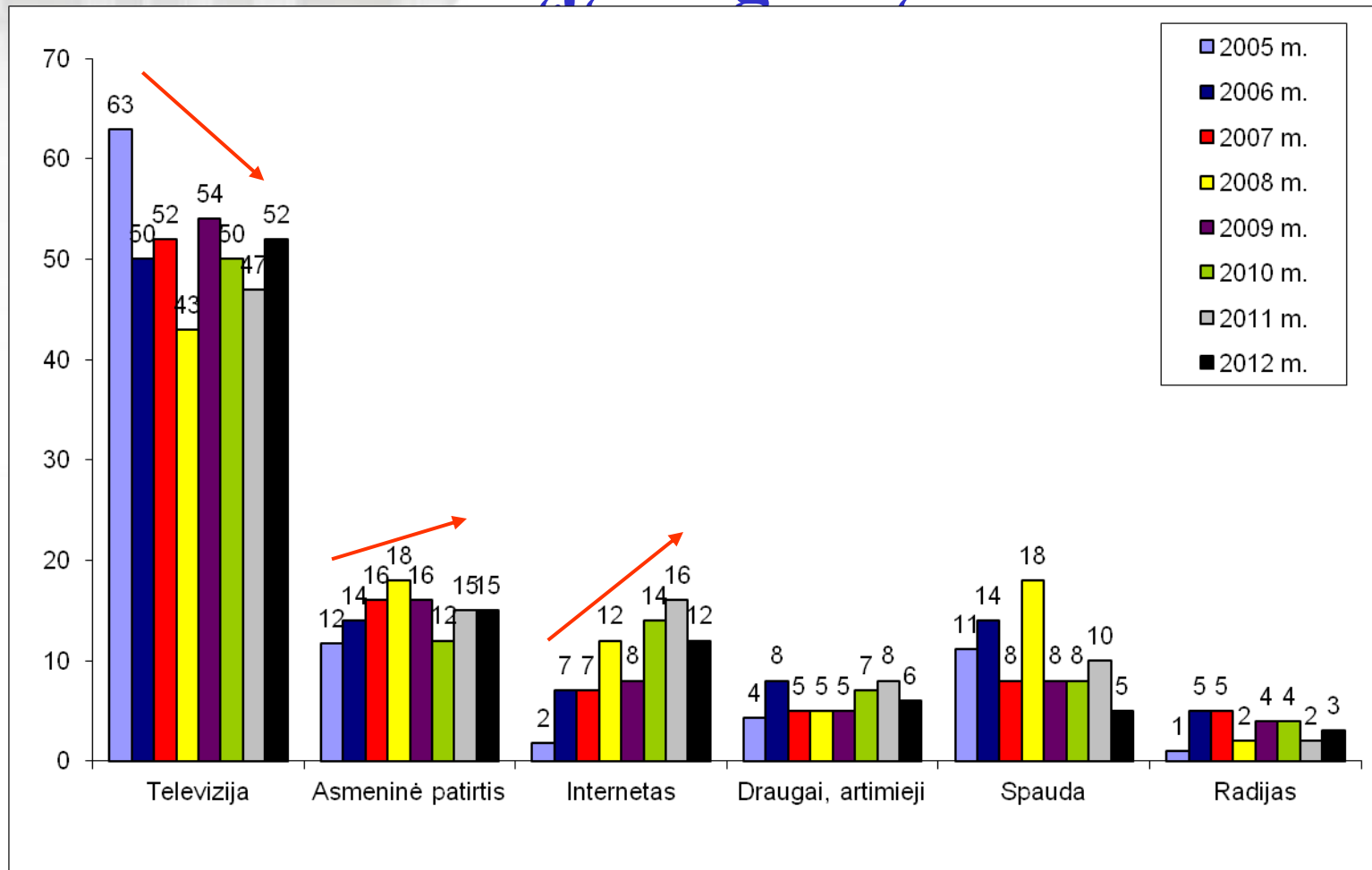
- Viešojo saugumo būklės vertinimas
- Saugumo jausmo suvokimas
- Patirtis tapus nusikaltimo auka
- Požiūris į teisėsaugos institucijas
- Policijos veiklos vertinimas

Viešojo saugumo būklēs vertinimas

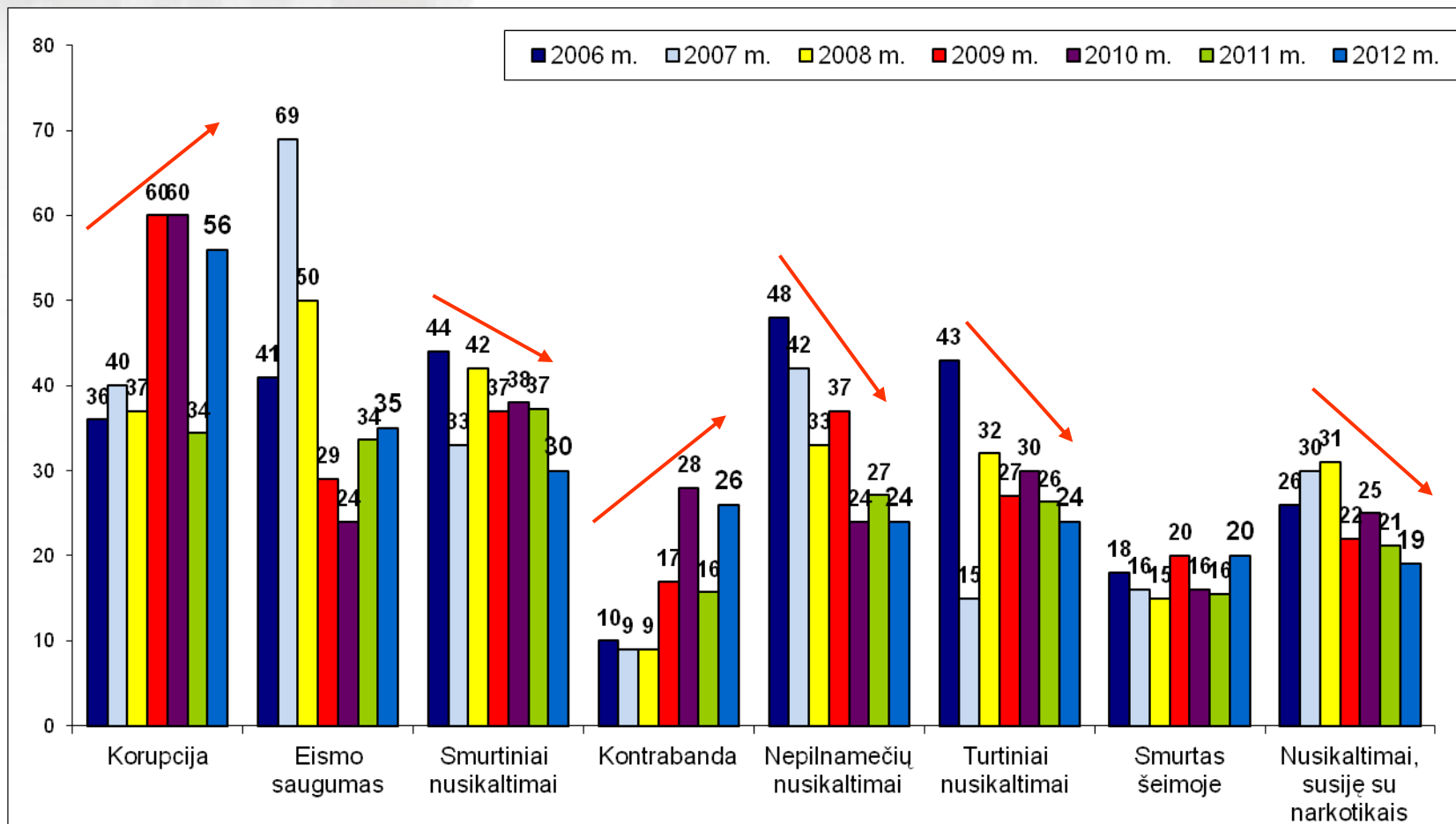
Svarbiausi informacijos šaltiniai apie viešąją saugumą

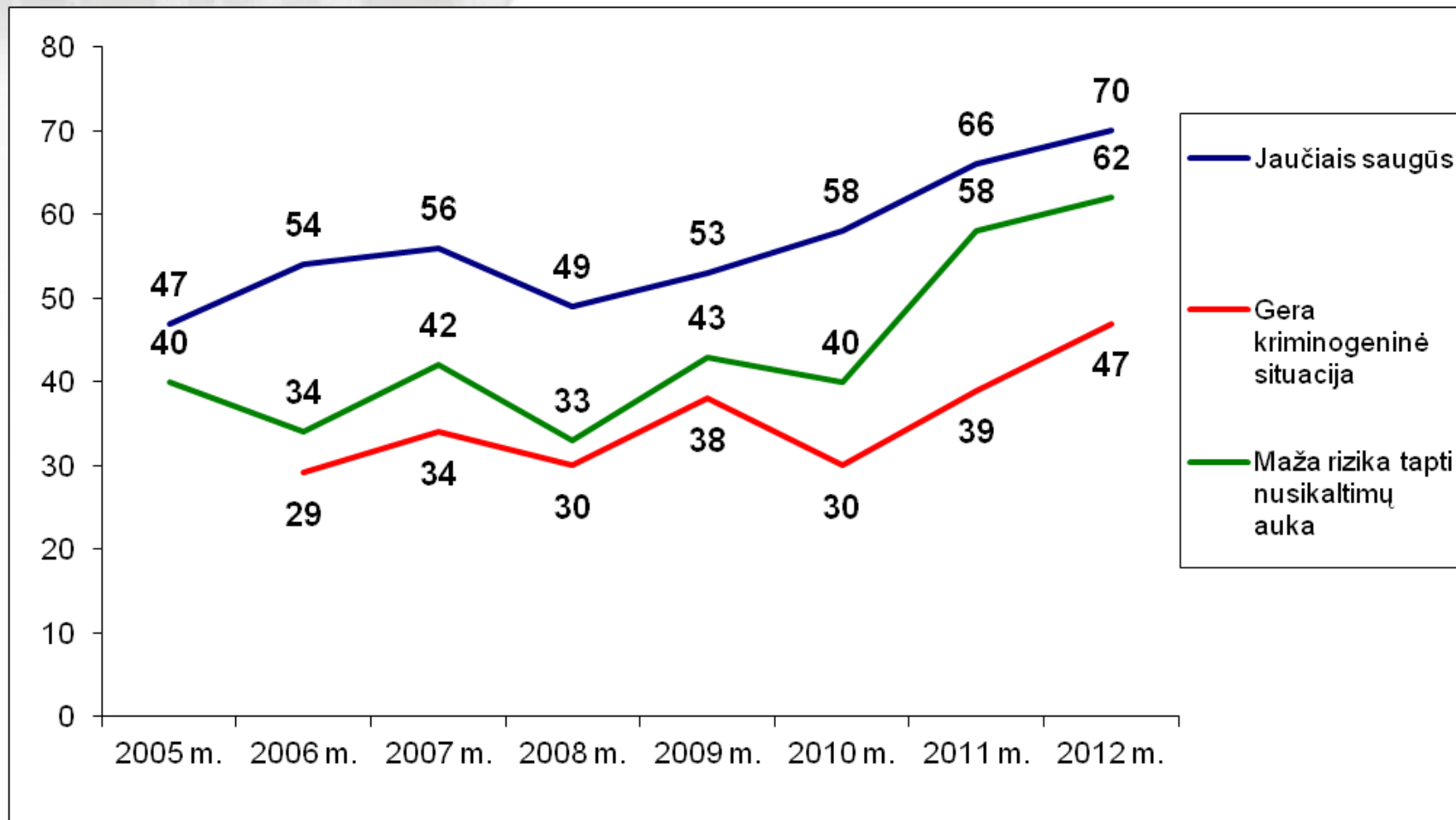

Svarbiausios viešojo saugumo problemos 2006–2012 m., proc.

Viešojo saugumo situācijas suvokimas

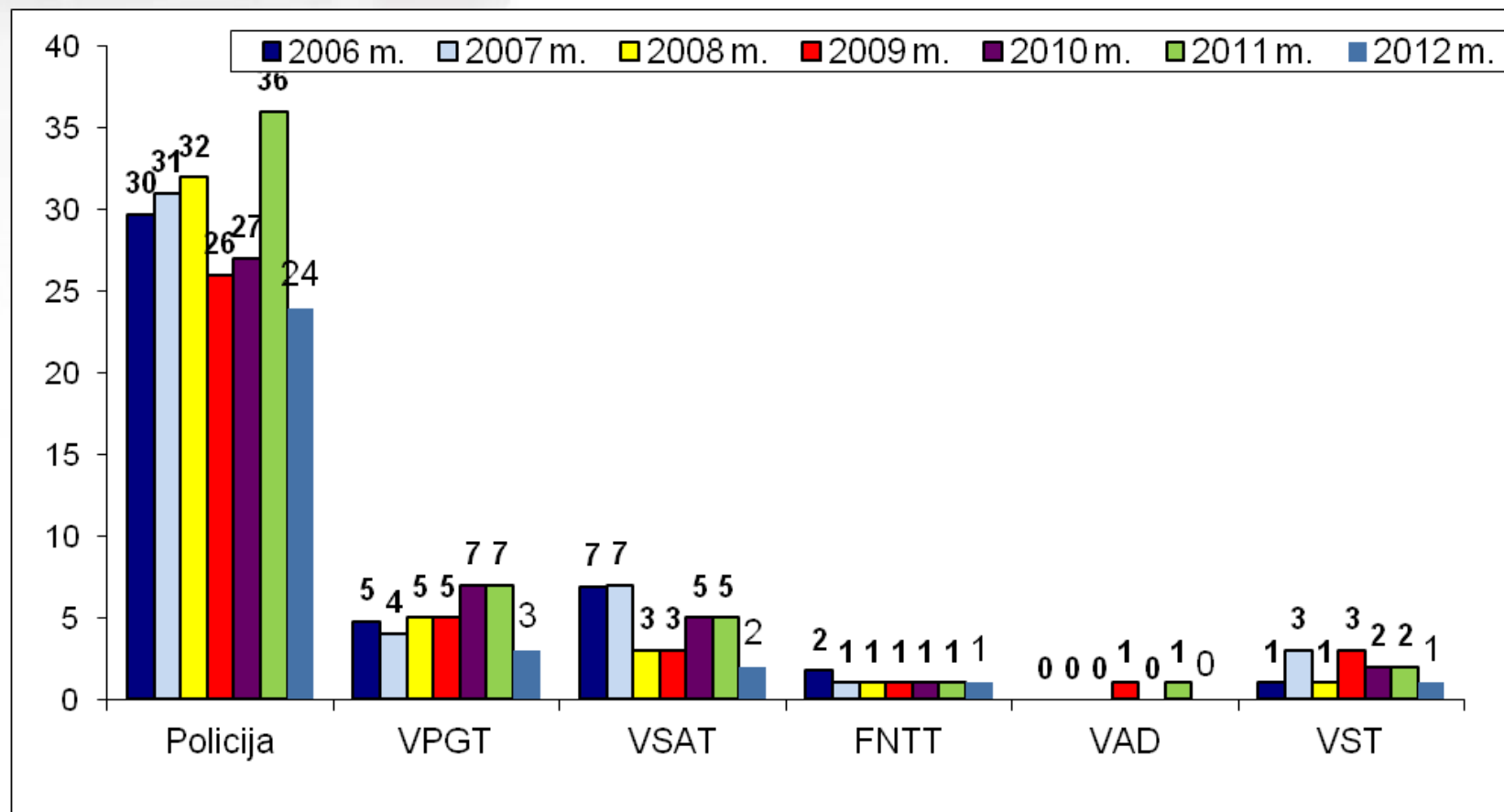

Gyventojų požiūris į teisėsaugos institucijas

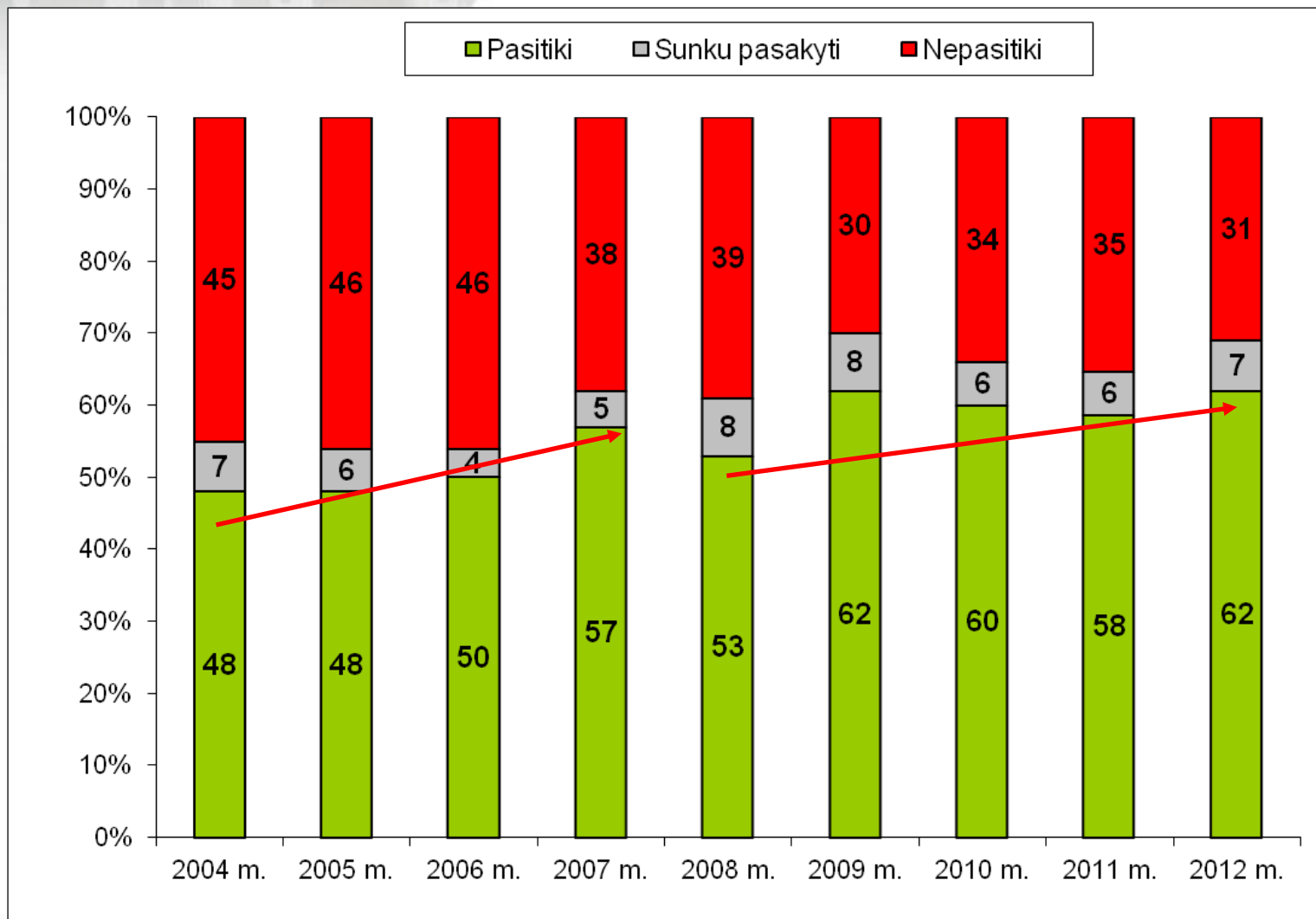

Gyventojai, per paskutinius 5 m. turėję reikalų su šiomis įstaigomis

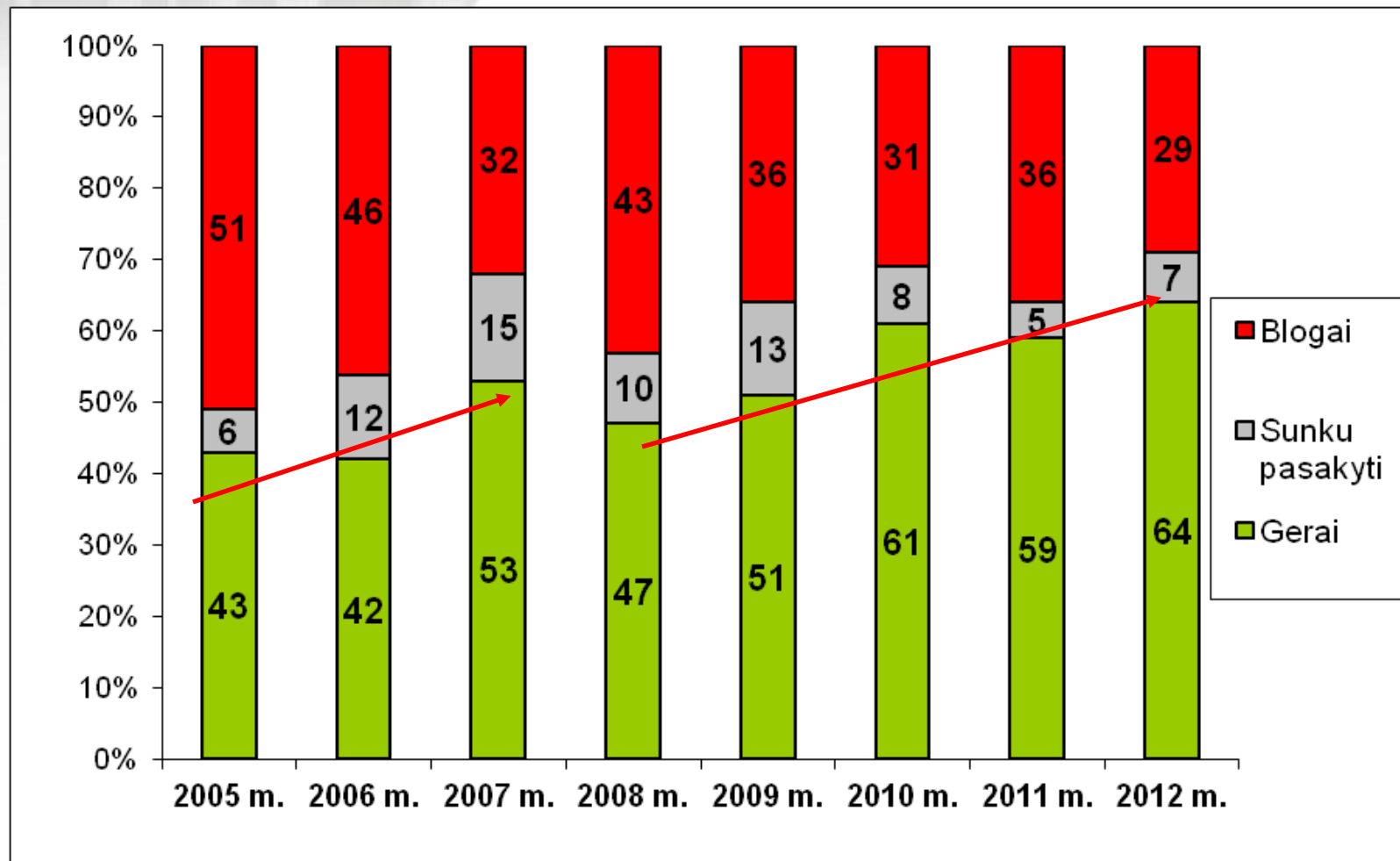

Pasitikėjimas policija 2004-2012 m.

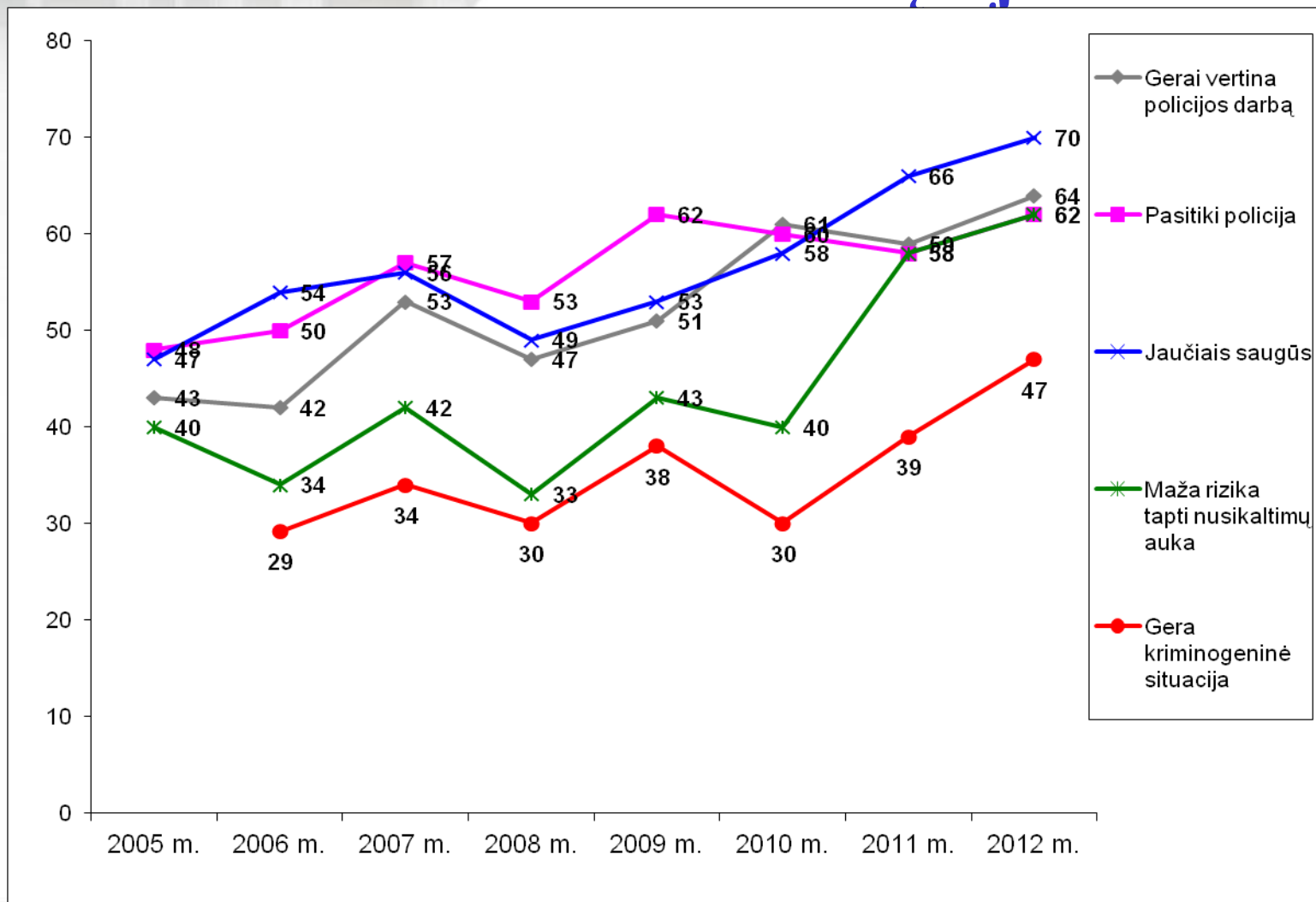

Policijos darbo vertinimas 2005-2012 m.

Viešojo saugumo situacijos ir policijos veiklos vertinimo sąsajos

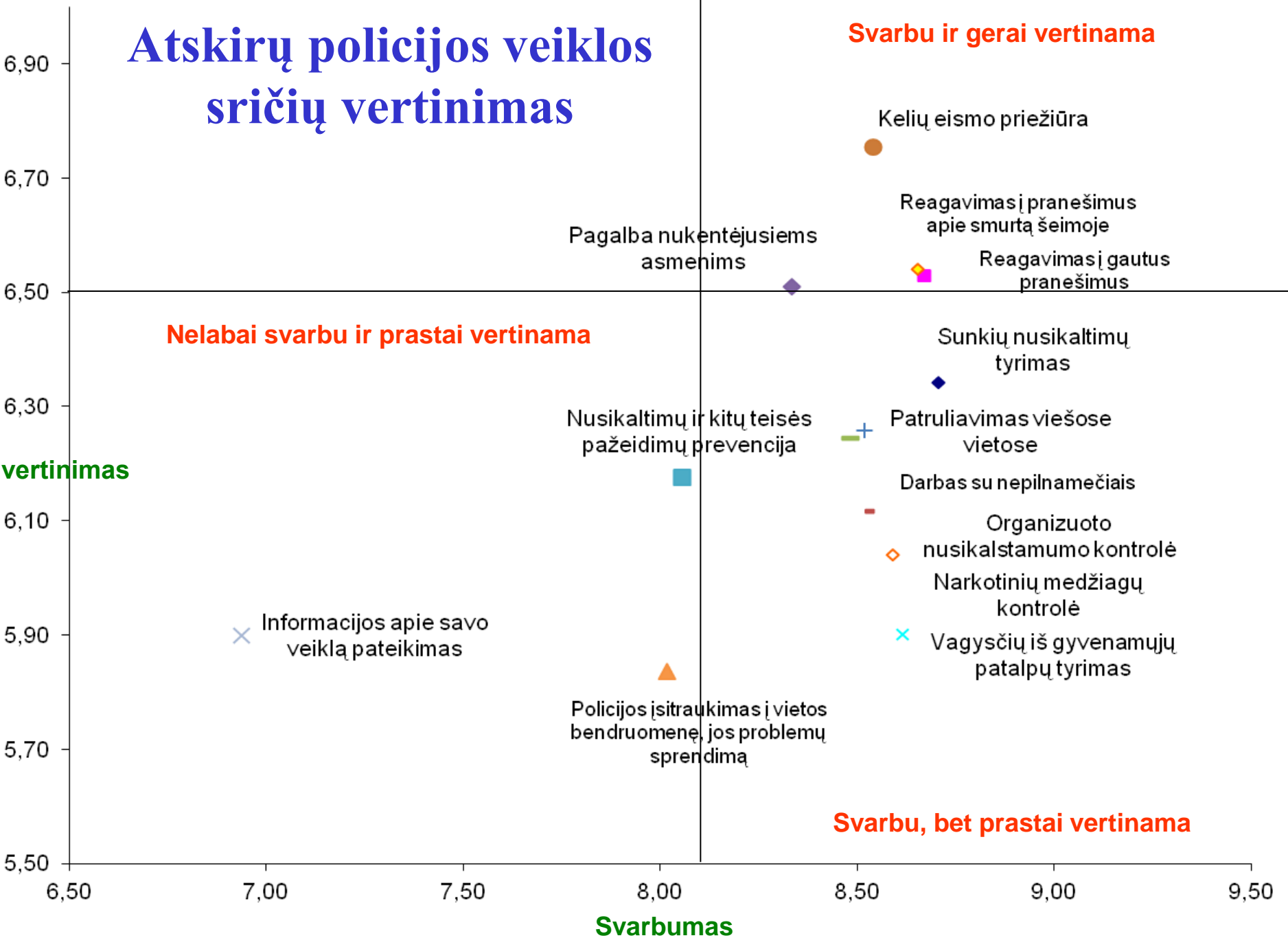

Policijos veiklos vertinimas

Atskirų policijos veiklos sričių vertinimas

Atskirų policijos veiklos sričių vertinimas

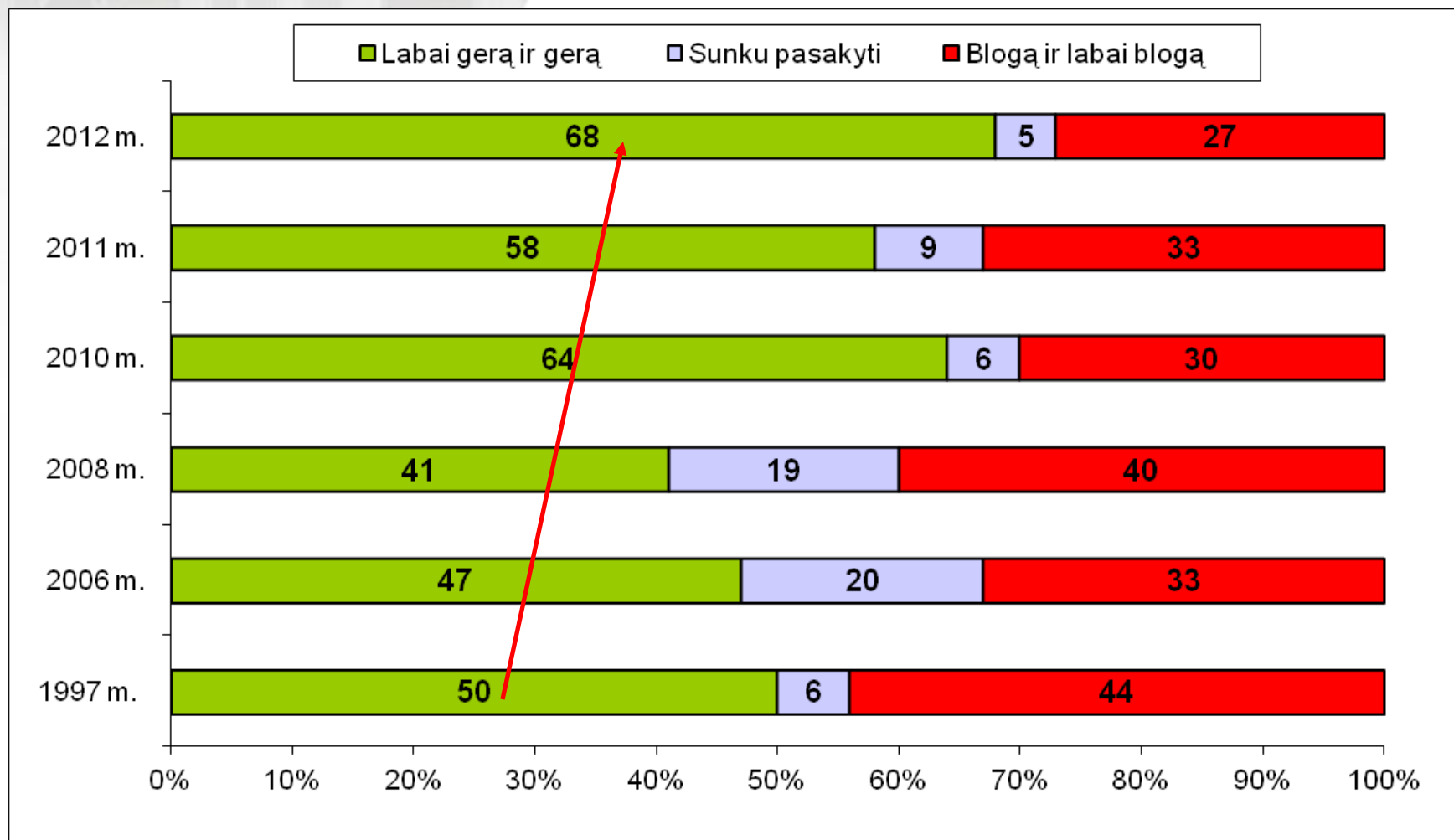
Svarbios ir gerai vertinamos sritys	Pagalba nukentėjusiems asmenims	Reagavimas į gautus pranešimus apie nusikaltimus ir konfliktus	Reagavimas į pranešimus apie smurtą artimoje aplinkoje	Kelių eismo priežiūra
Svarba	8,33	8,67	8,65	8,54
Vertinimas	6,51	6,53	6,54	6,75

Nelabai svarbios ir prastai vertinamos sritys	Policijos įsitraukimas į vietos bendruomenę, jos problemų sprendimą	Informacijos apie savo veiklą pateikimas	Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencija
Svarba	8,02	6,94	8,06
Vertinimas	5,84	5,90	6,18

Svarbios, bet prastai vertinamos sritys	Vagysčių iš gyvenamųjų patalpų tyrimas	Narkotinių medžiagų kontrolė	Organizuoto nusikalstamumo kontrolė	Darbas su nepilnamečiais teisės pažeidėjais	Patruliavimas viešose vietose	Sunkių nusikaltimų tyrimas
Svarba	8,61	8,59	8,52	8,48	8,52	8,71
Vertinimas	5,90	6,04	6,12	6,25	6,26	6,34

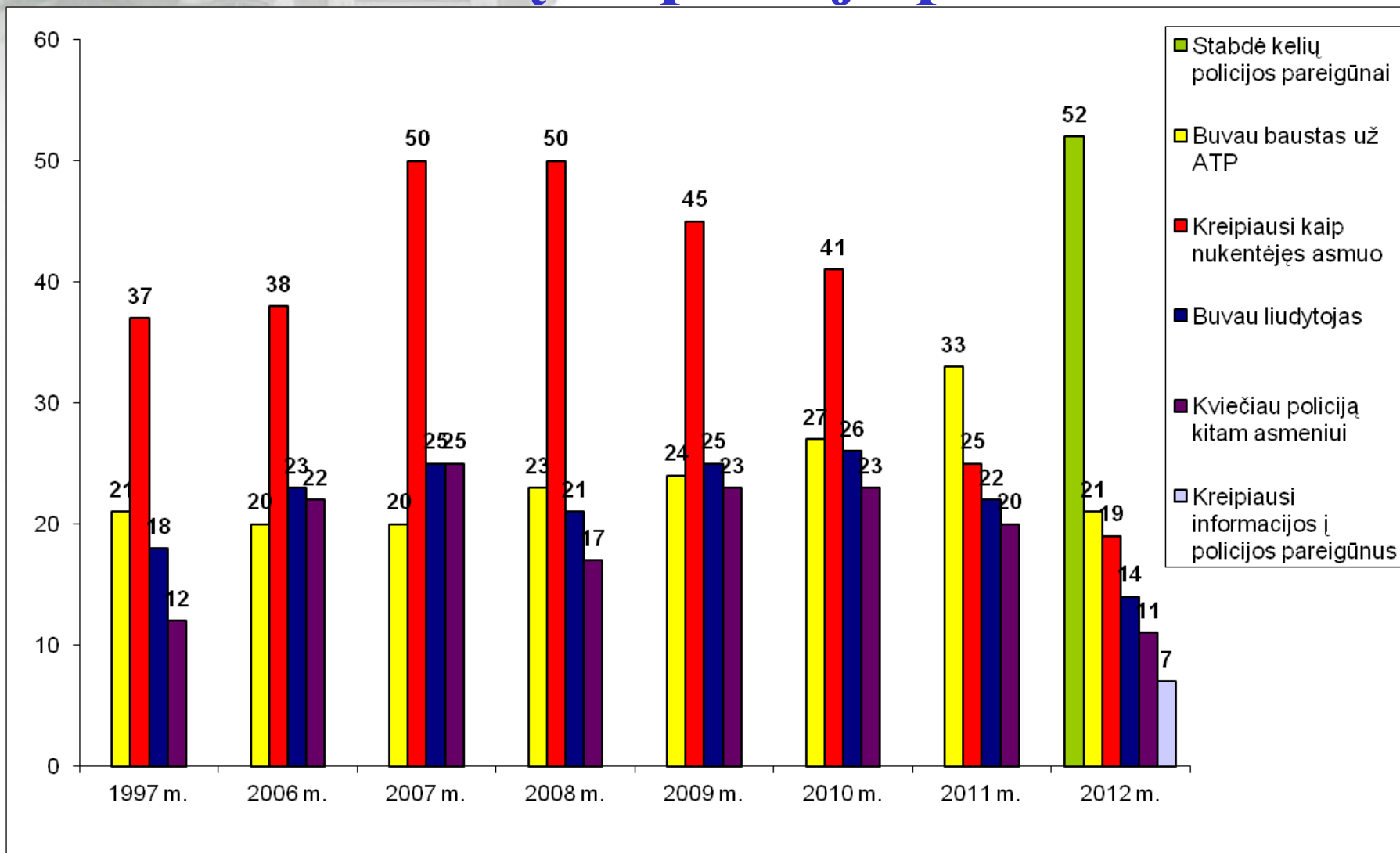

Kokį įspūdį jums paliko policijos pareigūnai su kuriais asmeniškai bendravote?

Kontaktu su policija pobūdis

Tipinis policijos pareigūnas (teigiamos savybės)

Mandagus, kultūringas	25
Tvarkingas / pasitempęs	25
Paslaugus, dėmesingas, atidus, pasirengęs padėti, rūpestingas	12
Sąžiningas, doras	12
Pareigingas, atlieka savo pareigą	11
Profesionalus, išmano savo darbą	10
Žmogus su uniforma / graži uniforma / turi daugiau teisių, nei paprasti žmonės	9
Stiprus, tvirtas, galingas / sportiškas	6
Darbštus, energingas, konkretus (daugiau daro, nei kalba)	5
Žino įstatymus, laikosi įstatymų (nepažeidžia įstatymų, gero elgesio)	5
Patikimas, atsakingas, laikosi duoto žodžio	5
Kita	26

Tipinis policijos pareigūnas (neigiamos savybės)

Mandagumo stoka	Nemandagus, nekultūringas (stačiokas, rékiantis, stuobrys, įžūlus); Pasipūtę, arogantiški, per daug išdidūs, viršesni už kitus	9
Nepagarba žmonėms	Negerbia žmonių, šaiposi iš nukentėjusių / per daug sau leidžia; Nepaslaugūs, nedėmesingi, nenori padėti, rūpestingas, negeranoriškas; Nenori aukotis dėl žmonių, negailestingi	7
Korupcijos apraiškos	Korumpuoti, ima kyšius, godūs	6
Profesionalumo stoka	Nepareigingas, neatlieka savo pareigos, nieko nedaro - dirba formaliai; Tingus, tinginys; Neprofesionalus, neišmano savo darbo; Neprotingi, buki; Lėtos reakcijos, žiopli	5
Kompetencijos stoka	Nežino įstatymus, nesilaiko įstatymų; Nesąžiningi, nedori, savanaudžiai; Visada išgėrę; Kerštingi	4
Netinkama išvaizda	Storas, kresnas, nutukęs, pilvotas; Netvarkingas / apsileidęs; Susiraukę, niūrūs, neturi humoro jausmo; Silpnas, lepšis / nesportiškas; Baisus, neišvaizdus, negražus; Žemo ūgio; Per senas (dėdulė pareigūnas)	4
Kitos netinkamos asmeninės savybės	Nerimti; Nedrašūs, bailiai; Neryžtingi; Nepatikimas, neatsakingas, nesilaiko duoto žodžio; Be pagrindo priekabiauja prie smulkmenų	2
Bendri dalykai siejami su policija	Neprestižinė profesija / mentas, faras; Nepatenkinti savo atlyginimu; Nebūna ten, kur jų reikia; Žmonės su žemu savęs vertinimu; Negraži uniforma	1

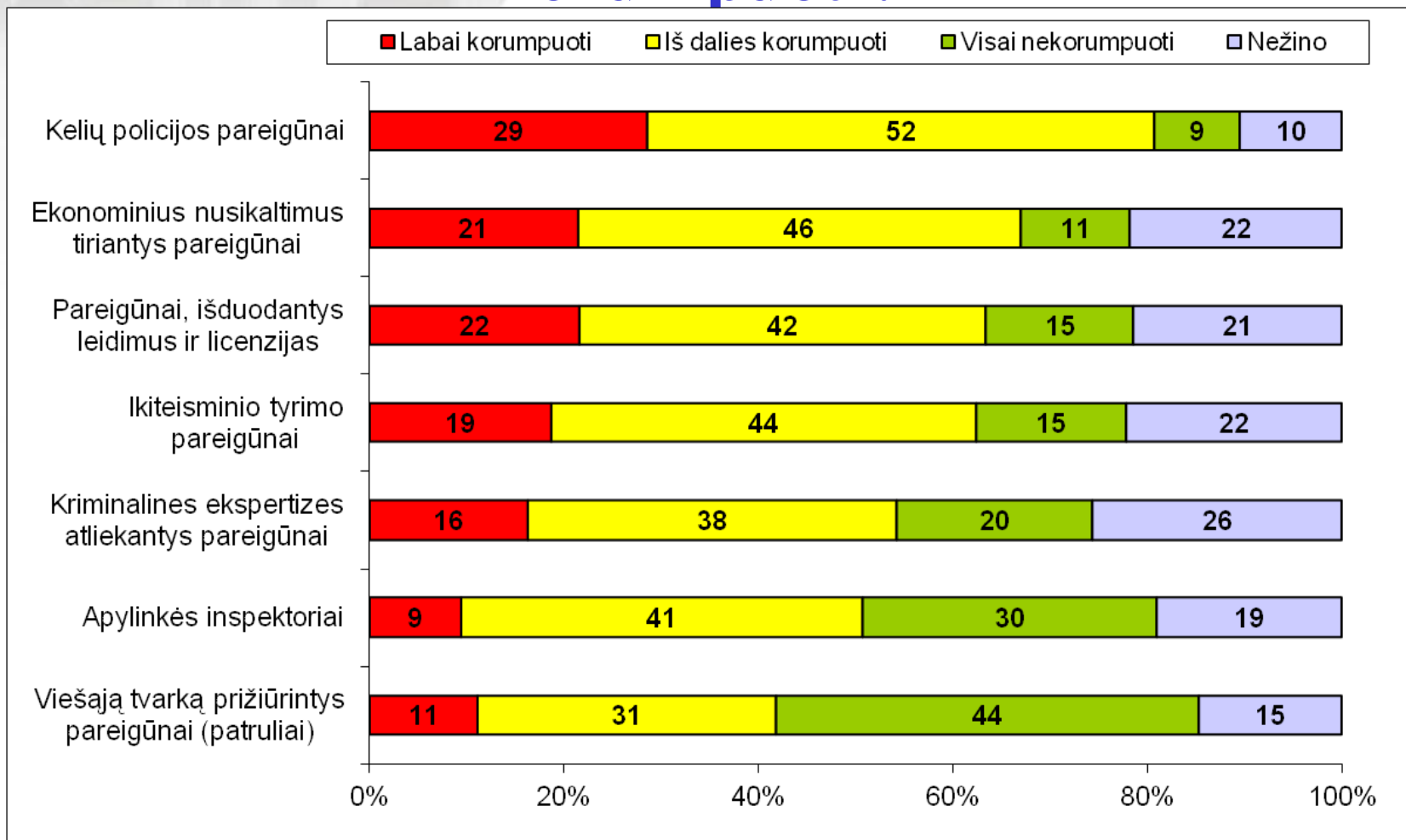

Policijos pareigūņu vertinimo pokyčiai (1997 – 2012 m.)

	Tvarkingi – Netvarkingi	Išmano savo darbą - Neišmano savo darbo	Mandagūs – Nemandagūs	Darbštūs - Tingūs	Gerbia žmonių teises - Negerbia žmonių teisių	Verti pasitikėjimo - Nekeliantys pasitikėjimo	Sąžiningi – Nesąžiningi	Visada laikosi įstatymų - Dažnai pažeidžia įstatymus	Neimantys kyšių - Imantys kyšius
1997 m.	31	-10	-1	-11		-15			
2006 m.	24	21	6	0	-8	-19	-15	-28	
2008 m.	23	24	9	18	0	-14	-5	-21	
2010 m.	56	45	30	16	12	0	-7	-13	
2011 m.	38	28	21	22	20	1	4	-9	-20
2012 m.	52	48	33	24	18	10	1	-8	-27

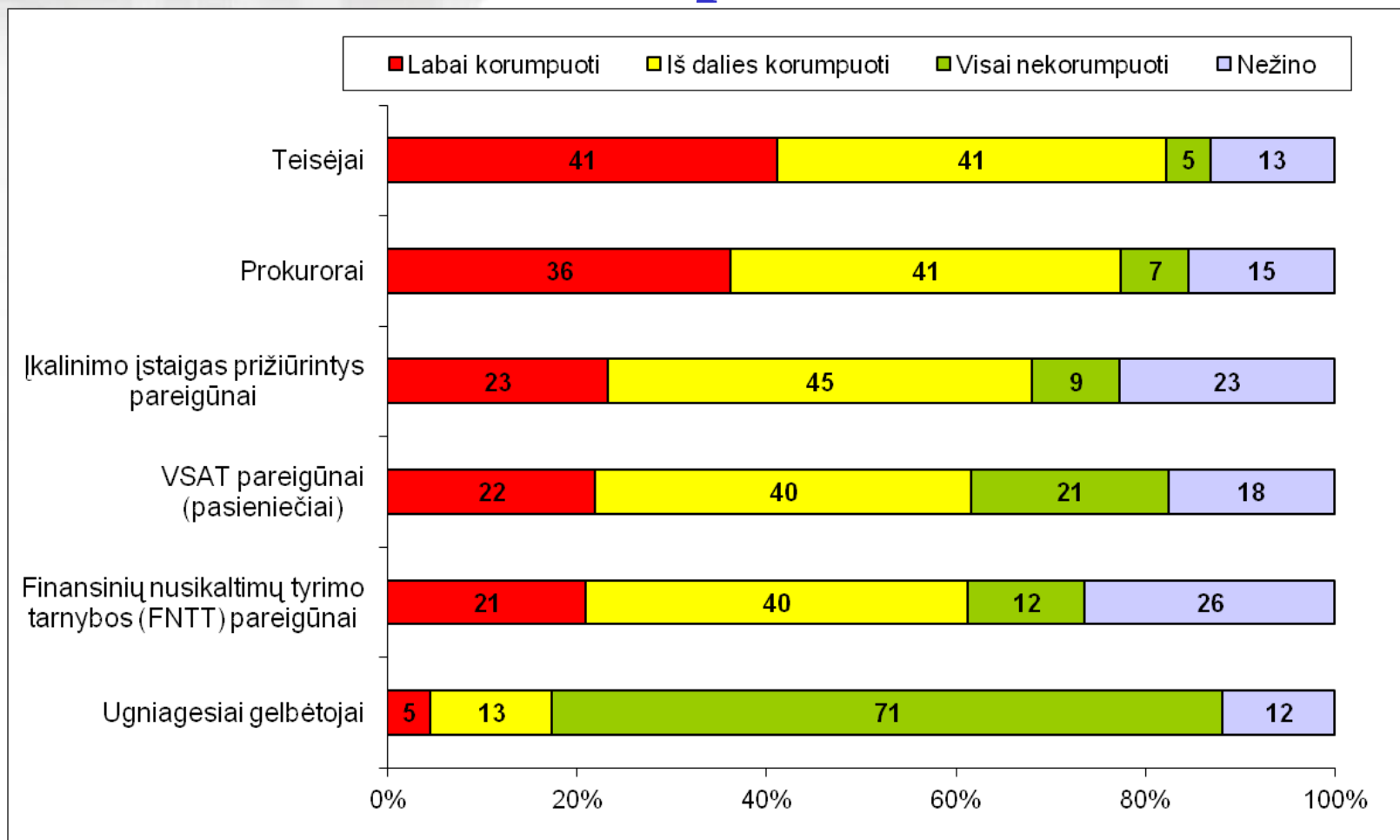

Ar šiose srityse dirbantys pareigūnai yra korumpuoti?

Ar šiose srityse dirbantys pareigūnai yra korumpuoti?

Išvados

- Tiriamuoju laikotarpiu pagerėjo gyventojų nuomonė daugeliu klausimų, susijusių viešojo saugumo būklės ir policijos veiklos vertinimu.
- Per aštuonerius metus pastebimai išaugo savo gyvenamojoje vietoje (mieste ar rajone) saugiai besijaučiančių, gerai kriminogeninę situaciją vertinančių ir manančių, kad rizika tapti nusikaltimo auka maža, gyventojų dalis. Tai yra vieni geriausių rodiklių tiriamuoju laikotarpiu.
- Pagrindiniu informacijos šaltiniu apie viešąjį saugumą gyventojams vis dar yra televizija, nors jos svarba kasmet mažėja. Asmeninės patirties svarba yra gerokai mažesnė – ją, kaip pagrindinį šaltinį, įvardijo tik kiek daugiau nei dešimtadalis apklaustų asmenų. Pastaraisiais metais pastebimai išaugo interneto svarba.

Išvados

- Gyventojų apklausų duomenys rodo, viena svarbiausių ir kartu geriausiai vertinama policijos veiklos sritis yra kelių eismo priežiūra.
- Svarbiausiomis, bet gana prastai vertinamomis policijos veiklos sritimis gyventojai įvardijo šias: vagysčių iš gyvenamųjų patalpų tyrimas, narkotinių medžiagų kontrolė,organizuoto nusikalstamumo kontrolė, darbas su nepilnamečiais, patruliavimas viešose vietose ir smurtinių nusikaltimų tyrimas.
- Per pastaruosius šešiolika metų pastebimai išaugo policijos pareigūnų vertinimas. Dabar gyventojai daug dažniau apibūdindami policijos pareigūnus jiems priskiria teigiamas savybes.

Klausimai